

LAUSUNTO
14.5.2024

Valtiovarainministeriölle
VM008:00/2024

Luonnos hallituksen esitysluonnokseen sisältyvästä ehdotuksesta finanssialan asiakasbonusten verotuskäytänteiden uudistamiseksi

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

1 Taustaa

Bonusten ja muiden vastaavien asiakasetujen verotuksesta ei ole nimenomaisia säännöksiä, vaan nykyinen verokohtelu perustuu tuloverolain (TVL) yleisiin säännöksiin ja niiden tulkintaan oikeus- ja verotuskäytännössä. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan asiakasbonusten ja muiden vastaavien asiakasetujen verotukseen ei nykyisellään liity verotuksellisia ongelmia.

Yksityistalouteen liittyvien asiakasetujen verovapaus perustuu yleensä siihen, että etujen perusteena olevat menot kuten esim. ruokaostokset tai polttoaineet ovat tyypillisesti vähennyskeltottomia elantomenoja. Finanssialan bonusten erityispiirteenä on se, että niiden kertymisperusteena voi olla asiakkaan varallisuudeksi katsottavia eriä kuten luottoja, talletuksia, sijoituksia (mm. sijoitusrahaston osuuksia) ja vakuutusmuotoisia sijoituksia (mm. sijoitusvakuutus). Varallisuudeksi katsottavien erien perusteella saatua etua voidaan eräin edellytyksin pitää TVL 32 §:n mukaisena veronalaiseksi pääomatuloksi katsottavana omaisuuden tuottona. Toisaalta finanssialallakin hyvityksen perusteena voi olla eriä, joita ei voida lähtökohtaisesti rinnastaa omaisuuden tuottoon kuten vahinkovakuutuksen perusteella kertyvä asiakasbonus.

Nykyisessä oikeus- ja verotuskäytännössä on katsottu, että edellä mainitun varallisuuden perusteella kertyvä bonus tai muu asiakashyvitys on veronalaista pääomatuloa, jos se maksetaan rahana tai siihen rinnastuvana etuna (esim. sijoitusrahasto-osuus). Asiakkaan saama bonus tai muu asiakashyvitys katsotaan veronalaiseksi myös, jos asiakkaalla on valinnanmahdollisuus rahasuorituksen, siihen rinnastuvan edun tai palvelumaksun alennuksen välillä, tai jos asiakas voi ylipäättään vaikuttaa edun käyttökohteeseen. Käytännössä finanssialan asiakasetuohjelmat on kuitenkin rakennettu niin, ettei asiakkaalle muodostuisi edun perusteella veronalaista tuloa.

Edellä mainitun varallisuuden perusteella myönnettävää asiakasbonusta tai muuta hyvitystä ei pidetä asiakkaan veronalaisena tulona, jos bonus tai hyvitys menee automaattisesti saman yhtiön tai samaan konserniin tai taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön palvelumaksun kattamiseen ilman mahdollisuutta rahana maksamiseen ja asiakkaan valinnanvapautta käyttökohteista. Palvelumaksuna pidetään myös esimerkiksi sijoituksesta perittävää merkintäpalkkiota ja vakuutusmaksua.

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00101 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Verovapauden edellytyksenä on lisäksi, että bonus tai muu hyvitys jää lopullisesti edun antajan (yhtiö, josta bonus tai hyvitys kertyy) maksettavaksi.

Verovapaa asiakasetu voidaan toteuttaa myös ns. keskittämisedun muodossa, jolloin edellä mainitun varallisuuden perusteella asiakas saa alennusta palvelumaksun suorittamisesta samaan taloudelliseen ryhmään kuuluvassa yhtiössä. Tällainen keskittämisetu jää alennuksen antavan yhtiön maksettavaksi.

2 Nykyisen verokohtelun muuttamisen tavoitteet ja tarpeellisuus

Esitysluonnoksen mukaan (s. 3) Finanssialan asiakasbonusten muuttamisen taustalla on Kilpailu- ja kuluttajaviraston valtiovarainministeriölle 29.3.2021 tekemä aloite, jossa se ehdottaa pankki- ja vakuutusalan yritysten myöntämien bonusten verosääntelyn täsmentämistä siten, että tällä hetkellä sovellettavavan tulkinnan aiheuttama perusteeton ja kilpailua vääristävä verotuki poistuisi. Aloitteen mukaan Verohallinnon soveltama tulkinta, joka ohjaa siirtämään sijoituksista ja luotoista kertyvät euromääräisesti suuret bonukset muihin tuotteisiin, erityisesti vakuutuksiin, vääristää markkinatoimijoiden välistä kilpailua ja aiheuttaa hyvinvointitappioita.

Esitysluonnoksen mukaan (s. 10) ehdotettujen muutosten tavoitteena on vastata verotuksen osalta Kilpailu- ja kuluttajaviraston esiin nostamiin kilpailuhaittoihin. Lisäksi tavoitteeksi on esitetty pääomatulojen veropohjan tiivistämistä.

Keskuskauppakamari yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn (s. 9) näkemykseen siitä, ettei bonusten verotukseen sisälly varsinaisia verotuksellisia ongelmia. Koska nykyisen oikeus- ja verotuskäytännössä muotoutuneen asiakasbonusten verokohtelun on kuitenkin katsottu Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämällä tavalla muodostavan mahdollisia kilpailuhaittoja, asiaan on mahdollista pyrkiä vaikuttamaan verokohtelua koskevalla lakimuutoksella.

Esitysluonnoksen mukaan (s. 9) kilpailuhaitan osalta erityisen ongelman on katsottu muodostavan asuntolainoista kertyvät bonukset, jotka voidaan käyttää suoraan vakuutusmaksuihin ilman veroseuraamuksia olettaen, että samassa konsernissa tai taloudellisessa ryhmässä tarjotaan molempia palveluita. Tällaisessa tilanteessa bonukset kertyvät eri varallisuuserän perusteella kuin mihin bonuksesta saatava hyöty käytetään, vaikka taloudellisesti bonusmaksu jäisikin rasittamaan sitä yhtiötä, jossa olevan varallisuuden perusteella bonus kertyy.

Keskuskauppakamari suhtautuu varauksella siihen, että muutoksen toiseksi tavoitteeksi on asetettu pääomatulojen veropohjan tiivistäminen. Kuten esitysluonnoksessa on kuvattu, jo nykyisen oikeus- ja verotuskäytännön perusteella varallisuuden perusteella kertyvät bonukset ovat laajasti veronalaisia mm. silloin, kun ne maksetaan rahana tai asiakkaalla on valinnanmahdollisuus niiden käytön osalta. Muutoksen tavoitteet tulisi rajata Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämän kilpailuhaitan lieventämiseen tavalla, joka ei muilta osin muuta finanssialan asiakasbonusten vakiintunutta verotuskohtelua.

3 Ehdotetut muutokset ja niiden perustelut

Esitysluonnoksessa ehdotetaan tuloverolakiin nimenomaista säännöstä (TVL 53 c §), jossa säädetään yhtäältä siitä, minkä erien määrän tai arvon perusteella kertyviä etuja pidettäisiin veronalaisena pääomatulona (pääsääntö) ja toisaalta siitä, missä tilanteissa tällainen etu olisi kuitenkin verovapaata tuloa (poikkeussääntö).

Ehdotetun TVL 53 c §:n 1 mom:n pääsäännön mukaan veronalaista pääomatuloa olisi luonnollisen henkilön *asiakasbonus, -hyvitys, -alennus tai muu vastaava asiakkuuteen perustuva etu, jos etu kertyy tai sen määrä muodostuu yksityistalouden luottojen, talletusten, sijoitusten, sijoitusvakuutusten, vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tai kapitalisaatiosopimusten määrän tai arvon perusteella.*

Säännösperusteluissa (s. 15) soveltamisalaan kuuluvana tilanteena on mainittu bonuspisteet, jotka kertyvät säännöksessä mainitun varallisuuden perusteella. **Perusteluihin olisi ennakoitavuuden lisäämiseksi syytä ottaa muitakin esimerkkejä kuten tilanteet, jossa asiakasedun määrä kasvaa portaittain tietyillä vaihteluväleillä tai jossa asiakasetu saadaan, kun varallisuutta on riittävä määrä mutta varallisuuden määrän kasvu ei tämän rajan ylityttyä enää vaikuta asiakasedun määrään.**

Säännösperusteluissa (s. 15) todetaan, ettei veronalaista tuloa muodostuisi pelkästään asiakkuuteen tai omistajuuteen perustuvista edusta. Esimerkkeinä mainitaan keskittämisalennukset, tietyille asiakasryhmille kuten asunto-laina-asiakkaille myönnettävät edut sekä yksilölliset asiakaskohtaiset edut. **Perusteluissa tulisi täsmentää sitä, voidaanko em. etuja myönnettäessä kuitenkin antaa merkitystä myös säännöksessä tarkoitetun varallisuuden määrälle tai arvolle, jos etu ei kuitenkaan välittömästi riipu tällaisen varallisuuden määrästä tai arvosta vaan on esim. ylipäätään saatavissa vain tietyn varallisuusmäärän omaaville asiakkaille.**

Ehdotetun TVL 53 c §:n 2 momentin poikkeussäännön mukaan 1 momentissa tarkoitettu etu on kuitenkin verovapaata tuloa siltä osin kun etu käytetään tai se kohdistuu *1 momentissa mainittuihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin.*

Käytännössä poikkeussäännös rajaa verovapauden ulkopuolelle muutokselle asetetun tavoitteen mukaisesti tilanteet, joissa etua käytetään vahinkovakuutuksen maksuihin. **Esityksen perusteluihin voisi lisätä muitakin esimerkkejä kuten kiinteistönvälityspalkkiot.** Sen sijaan etua voitaisiin perustelujen mukaan (s. 15) antaa edelleen antaa verovapaasti pankkipalvelumaksuista, luoton nostopalkkioista, sijoitusten merkintäpalkkioista ja henkilökohtaisesta pankki- ja sijoitusneuvonnasta. Perustelujen mukaan myös velan korko voisi riippua 1 momentissa tarkoitetun varallisuuden määrästä ja etua voitaisiin myös käyttää luottokortin palvelumaksuun. **Perusteluissa voisi vielä täsmentää sitä, että nykyisen käytännön mukaisesti verovapaa edun käyttö rajoittuisi saman yhtiön, konsernin tai taloudellisen yhteenliittymän palveluihin.**

Ehdotetun TVL 53 c §:n 2 momentin poikkeussäännössä verovapaan asiakasedun edellytykseksi asetetaan lisäksi se, ettei etua makseta rahana tai siihen verrattavalla tavalla eikä asiakas voi vaikuttaa

edun käyttökohteeseen. Nämä edellytykset vastaavat nykyistä oikeus- ja verotuskäytäntöä eikä niistä aiheutune tulkintaepäselvyyksiä.

4 Muutoksen vaikutuksista

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että muutos toteutetaan mahdollisimman vähän nykyistä finanssialan bonuksia koskevaa oikeus- ja verotuskäytäntöä muuttavana, jotta asiakasetuohjelmien verokohtelu säilyy riittävän ennakoitavana yrityksille ja ymmärrettävänä asiakkaille. Nyt ehdotetut muutokset vaikuttavat pitkälti toteuttavan tätä periaatetta, ja jatkossakin finanssialan yrityksillä säilyy mahdollisuus myöntää asioiden määrään perustuvia asiakashyvityksiä ilman veroseuraamuksia asiakkaille verolainsäädännön asettamissa rajoissa.

Esitysluonnoksessa (s. 13) on todettu, että muutos lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa jonkin verran, jos yritys sääntelymuutoksen seurauksena antaisi asiakkailleen veronalaiseksi katsottavia asiakasetuja (ennakonpidätyksen toimittamis- ja vuosi-ilmoituksen antamisvelvollisuus). Todennäköisempää kuitenkin on, että muutoksen seurauksena finanssialan yritykset pyrkivät muuttamaan asiakasetuohjelmiaan siten, ettei asiakkaille muodostuisi jatkossakaan pääomatulona verotettavia asiakashyvityksiä. **Myös yritysten toimintamallien muutoksista aiheutuva hallinnollinen taakka tulisi ottaa huomioon arvioitaessa sääntelymuutoksilla saavutettavien hyötyjen merkittävyyttä suhteessa yritysten hallinnollisen taakan lisäykseen.**

Muutoksen yhdeksi tavoitteeksi on asetettu pääomatuloveropohjan tiivistäminen. Esitysluonnoksessa (s. 12) ei kuitenkaan ole edes pysytty arvioimaan sitä, onko muutoksella verotuottoja lisäävää tai vähentävää vaikutusta sen aiheuttamista käyttäytymisvaikutuksista johtuen. Yhtäältä esitysluonnoksessa on arvioitu, että verotuottoja lisäävä vaikutus voisi olla n. 43 miljoonaa euroa, jos vakuutusmaksuihin käytettäisiin bonuksia muutosta edeltävällä tavalla. Toisaalta välillisten verotuottovaikutusten on arvioitu voivan olla jopa negatiivisia. **Verotuottoarvioiden valossa muutoksen perustelemista veropohjan tiivistämisellä voidaan pitää kyseenalaisena.**

KESKUSKAUPPAKAMARI

Johanna Sipola
Varatoimitusjohtaja

Tomi Viitala
Johtava veroasiantuntija

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Alvar Aallon katu 5 C, PL 1000 | 00101 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi